C/2024/2860

23.4.2024.

Sažetak Odluke Komisije

od 25. svibnja 2023.

o proglašenju koncentracije spojivom s unutarnjim tržištem i funkcioniranjem Sporazuma o EGP-u

(Predmet M.10807 – Viasat / Inmarsat)

(priopćeno pod brojem dokumenta C(2023) 3528)

(Vjerodostojan je samo tekst na engleskom jeziku)

(Tekst značajan za EGP)

(C/2024/2860)

Komisija je 25. svibnja 2023. donijela odluku u predmetu o koncentracijama na temelju Uredbe Vijeća (EZ) br. 139/2004 od 20. siječnja 2004. o kontroli koncentracija između poduzetnika ([1]), a posebno članka 8. stavka 1. te uredbe. Cjeloviti tekst odluke u verziji koja nije povjerljiva može se pronaći na engleskom jeziku na internetskim stranicama Glavne uprave za tržišno natjecanje na sljedećoj adresi: *https://competition-cases.ec.europa.eu/search*.

1. **UVOD**

(1) U priloženoj odluci utvrđeno je da je stjecanje poduzetnika Inmarsat Group Holdings Limited („**Inmarsat**”, Ujedinjena Kraljevina) od strane poduzetnika Viasat, Inc. („**Viasat**” ili „**podnositelj prijave**”, SAD) spojivo s unutarnjim tržištem i funkcioniranjem Sporazuma o EGP-u, u skladu s člankom 2. stavkom 2. i člankom 8. stavkom 1. Uredbe o koncentracijama te člankom 57. Sporazuma o EGP-u. Viasat i Inmarsat zajedno se nazivaju „**stranke**”.

2. **POSTUPAK**

(2) Europska komisija („Komisija”) primila je 17. lipnja 2022. zahtjev za upućivanje predmeta od španjolskog tijela nadležnog za tržišno natjecanje u skladu s člankom 22. stavkom 1. Uredbe o koncentracijama, koji se odnosi na predloženu transakciju kojom će poduzetnik Viasat steći isključivu kontrolu nad cijelim poduzetnikom Inmarsat u smislu članka 3. stavka 1. točke (b) Uredbe o koncentracijama („**transakcija**”) ([2]).

(3) Nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje Belgije, Bugarske, Cipra, Danske, Finske, Francuske, Irske, Italije, Nizozemske, Rumunjske, Švedske i Norveške (zajedno sa Španjolskom, „**države podnositeljice zahtjeva**”) naknadno su se pridružila zahtjevu španjolskog tijela nadležnog za tržišno natjecanje.

(4) Komisija je 26. srpnja 2022. donijela odluke kojima je prihvatila zahtjeve za upućivanje predmeta država podnositeljica zahtjeva i odlučila ispitati transakciju u skladu s člankom 22. stavkom 3. Uredbe o koncentracijama („**odluke u skladu s člankom 22.**”).

(5) Komisija je 9. siječnja 2023. primila prijavu transakcije u skladu s člankom 4. Uredbe o koncentracijama.

(6) Nakon prve faze istraživanja Komisija je zaključila da postoje ozbiljne sumnje u pogledu spojivosti transakcije s unutarnjim tržištem te je 13. veljače 2023. donijela odluku o pokretanju postupka u skladu s člankom 6. stavkom 1. točkom (c) Uredbe o koncentracijama („**Odluka u skladu s člankom 6. stavkom 1. točkom (c)**”).

([1]) SL L 24, 29.1.2004., str. 1.–22.
([2]) Objavljeno u Službenom listu Europske unije br. C 14, 16.1.2023., str. 7.

(7) Komisija je 14. veljače 2023. i 20. veljače 2023. podnositelju prijave dostavila niz ključnih dokumenata.

(8) Podnositelj prijave dostavio je 27. veljače 2023. pisane primjedbe na Odluku u skladu s člankom 6. stavkom 1. točkom (c) („**odgovor na Odluku u skladu s člankom 6. stavkom 1. točkom (c)**").

(9) Sastanci podnositelja prijave i Komisije o trenutačnom stanju održani su 7. ožujka i 20. travnja 2023.

(10) Savjetovanje s državama članicama o nacrtu odluke provedeno je 15. svibnja 2023. u okviru Savjetodavnog odbora za koncentracije, koji je izdao pozitivno mišljenje. Službenik za usmene rasprave dao je pozitivno mišljenje o postupku u izvješću dostavljenom 3. svibnja 2023.

3. **STRANKE**

(11) **Viasat** je američki poduzetnik uvršten na burzu (NASDAQ) sa sjedištem u Carlsbadu u Kaliforniji te pruža usluge dvosmjerne satelitske komunikacije. Viasat posjeduje četiri geostacionarna satelita u Zemljinoj orbiti („**GEO**") i upravlja njima. Osim toga, unajmljuje kapacitet na satelitima trećih strana. Viasat ima tri osnovna poslovna segmenta: satelitske usluge, komercijalne mreže i državne sustave.

(12) **Inmarsat** je britanski privatni poduzetnik sa sjedištem u Londonu te na globalnoj razini pruža usluge dvosmjerne satelitske komunikacije. Inmarsat je vlasnik i upravlja trima vlasničkim satelitskim mrežama u svojoj floti od petnaest GEO-ova. Poslovanje poduzetnika Inmarsat podijeljeno je u četiri segmenta: zrakoplovstvo, pomorstvo, poduzetništvo i vlada.

(13) Transakcija se sastoji od toga da poduzetnik Viasat stječe isključivu kontrolu nad poduzetnikom Connect Topco Limited („**Connect Topco**"), krajnjim matičnim društvom poduzetnika Inmarsat, u skladu s kupoprodajnim ugovorom od 8. studenoga 2021. Nakon dovršetka transakcije Viasat će imati 100 % dionica i glasačkih prava u poduzetniku Connect Topco, koji će (neizravno) imati 100 % dionica poduzetnika Inmarsat. Zbog toga će Viasat steći isključivu kontrolu nad poduzetnikom Inmarsat. Transakcija stoga predstavlja koncentraciju u smislu članka 3. stavka 1. točke (b) Uredbe o koncentracijama.

4. **NADLEŽNOST KOMISIJE**

(14) Transakcija nije od značaja za cijelu Uniju u smislu članka 1. Uredbe o koncentracijama jer prihod stranaka ne ispunjava pragove iz članka 1. stavaka 2. ili 3. Uredbe o koncentracijama.

(15) Komisija je 26. srpnja 2022. donijela odluke u skladu s člankom 22., čime je stekla nadležnost za temeljito ispitivanje učinaka transakcije.

5. **MJERODAVNA TRŽIŠTA PROIZVODA**

(16) Za ocjenu transakcije relevantne su sljedeće poslovne aktivnosti stranaka: i. poduzetnici Viasat i Inmarsat bave se opskrbom satelitskim kapacitetom; ii. poduzetnici Viasat i Inmarsat posluju u području pružanja širokopojasnih usluga tijekom leta klijentima iz područja komercijalnog zrakoplovstva (tj. Wi-Fi tijekom leta putnicima u kabini); i iii. poduzetnici Viasat i Inmarsat posluju u području pružanja usluga povezivosti tijekom leta klijentima iz područja poslovnog zrakoplovstva.

(17) Za potrebe ocjene transakcije Komisija smatra da su mjerodavna tržišta proizvoda vjerojatno tržišta:

i. opskrbe širokopojasnim satelitskim kapacitetom;

ii. pružanja širokopojasnih usluga tijekom leta klijentima iz područja komercijalnog zrakoplovstva i

iii. pružanje usluga povezivosti tijekom leta klijentima iz područja poslovnog zrakoplovstva.

(18) Istraživanjem tržišta nisu dobiveni nepobitni nalazi o tome treba li mjerodavna tržišta proizvoda dodatno segmentirati ([3]) ili bi ona trebala čak biti dio šireg tržišta ([4]) nego što su prethodno navedena tržišta. Međutim, točna podjela tržišta proizvoda u konačnici bi mogla ostati otvorena jer se transakcijom ne bi bitno ograničilo učinkovito tržišno natjecanje u okviru bilo koje prihvatljive definicije tržišta.

6. **MJERODAVNA ZEMLJOPISNA TRŽIŠTA**

(19) Nakon istraživanja Komisija je zaključila da tržišta opskrbe satelitskim kapacitetom (i svi njihovi potencijalni segmenti, uključujući opskrbu širokopojasnim satelitskim kapacitetom) i tržišta pružanja usluga povezivosti tijekom leta klijentima iz područja poslovnog zrakoplovstva (i potencijalni segment za velike poslovne zrakoplove) obuhvaćaju cijeli svijet.

(20) Kad je riječ o tržištu pružanja širokopojasnih usluga tijekom leta klijentima iz područja komercijalnog zrakoplovstva, Komisija je smatrala da mjerodavno zemljopisno tržište vjerojatno obuhvaća cijeli svijet. Međutim, za potrebe ocjene transakcije, pitanje obuhvaća li tržište barem EGP ili cijeli svijet moglo bi ostati otvoreno jer se transakcijom ne bi bitno ograničilo učinkovito tržišno natjecanje u okviru bilo koje prihvatljive definicije tržišta.

7. **OCJENA**

(21) U sljedećim odjeljcima ovog dokumenta sažeti su glavni zaključci Komisije.

7.1. **Nije utvrđeno bitno ograničavanje učinkovitog tržišnog natjecanja zbog horizontalnih nekoordiniranih učinaka na tržištu opskrbe širokopojasnim satelitskim kapacitetom**

(22) Komisija u Odluci zaključuje da transakcija vjerojatno neće dovesti do bitnog ograničavanja učinkovitog tržišnog natjecanja zbog horizontalnih nekoordiniranih učinaka na globalnom tržištu opskrbe širokopojasnim satelitskim kapacitetom (i njegovim potencijalnim segmentima, kao i na širem tržištu za opskrbu satelitskim kapacitetom), posebno zbog sljedećih razloga:

(23) *Prvo*, zajednički udjeli stranaka na tržištu kapaciteta i dalje su umjereni, a povećanje je danas ograničeno (pri čemu su poduzetnici Viasat i Inmarsat 2022. imali [10 – 20] % odnosno [0 – 5] % udjela). Obje stranke iznajmljuju samo mali dio (manje od [20 – 30] %) svojeg satelitskog kapaciteta trećim stranama na kraju proizvodnog lanca, što je znatno manje od konkurenata, pa ta brojka vjerojatno precjenjuje položaj stranaka na trgovačkom tržištu.

([3]) Komisija procjenjuje sljedeće moguće segmentacije tržišta: 1. za opskrbu širokopojasnim satelitskim kapacitetom, moguću segmentaciju i. prema segmentu industrije krajnje uporabe kapaciteta, ii. između geostacionarnih satelita i satelita u negeostacionarnoj („**NGSO**”) / niskoj Zemljinoj orbiti („**LEO**”), iii. između kapaciteta satelita visoke propusnosti („**HTS**”) i onih bez nje (širokopojasni) te iv. između satelitskog kapaciteta frekvencijskog pojasa Ka i pojasa Ku; 2. za pružanje širokopojasnih usluga tijekom leta klijentima iz područja komercijalnog zrakoplovstva, moguću segmentaciju i. između kratkih i dugih letova, ii. između pojasa Ku i pojasa Ka, iii. između rješenja za pružanje usluga povezivosti tijekom leta temeljenih na GEO-u i LEO-u te iv. između satelitske tehnologije i tehnologije zrak-zemlja („**ATG**”) ili hibridne tehnologije; i 3. za pružanje usluga povezivosti tijekom leta klijentima iz područja poslovnog zrakoplovstva, moguću segmentaciju i. prema vrsti zrakoplova i ii. prema veličini zrakoplova.

([4]) Kad je riječ o opskrbi širokopojasnim satelitskim kapacitetom, Komisija je procijenila može li tržište biti dio mogućeg šireg tržišta za opskrbu satelitskim kapacitetom (uključujući širokopojasne i uskopojasne mreže).

(24) *Drugo*, stranke vjerojatno neće imati znatnu tržišnu snagu u bliskoj budućnosti unatoč većim udjelima na tržištu kapaciteta u bliskoj budućnosti (poduzetnici Viasat i Inmarsat imat će 2025. udio od [50 – 60] % odnosno [5 – 10] %). Tržište je obilježeno znatnim udjelom neiskorištenog kapaciteta, tako da bi neiskorišteni kapacitet konkurenata mogao najmanje [...] puta pokriti cijeli kapacitet koji su stranke iznajmile svojim klijentima (danas i u bliskoj budućnosti). Stoga kapacitet stranaka nije ključan te se čini malo vjerojatnim da bi subjekt nastao koncentracijom imao znatan stupanj tržišne snage nad svojim sadašnjim ili potencijalnim klijentima.

(25) *Treće*, nakon transakcije ostaje dovoljan broj ozbiljnih konkurenata, koji su vjerodostojna alternativa subjektu nastalom koncentracijom. To uključuje postojeće operatore satelitskih mreža na temelju GEO-a i LEO-a, za koje se čini da su u tijesnom tržišnom natjecanju sa strankama, a to su Echostar Corporation, Eutelsat, SES, Intelsat, Iridium, SpaceX, Telesat (Lightspeed) i OneWeb.

7.2. **Nije utvrđeno bitno ograničavanje učinkovitog tržišnog natjecanja zbog horizontalnih nekoordiniranih učinaka na tržištu pružanja širokopojasnih usluga tijekom leta klijentima iz područja komercijalnog zrakoplovstva**

(26) Na temelju detaljnog istraživanja Komisija je utvrdila da se transakcijom ne bi bitno ograničilo učinkovito tržišno natjecanje zbog horizontalnih nekoordiniranih učinaka na globalnom tržištu ili tržištu na razini EGP-a za pružanje širokopojasnih usluga tijekom leta klijentima iz područja komercijalnog zrakoplovstva (i njegovim potencijalnim segmentima), posebno zbog sljedećih razloga:

(27) *Prvo*, zajednički tržišni udio subjekta nastalog koncentracijom ([30 – 40] % za zrakoplove za koje su preuzete obveze) ne bi mu omogućio da bitno ograniči tržišno natjecanje na tom tržištu, unatoč činjenici da je najveći, jer će nakon transakcije ostati brojni konkurenti sa znatnim udjelom na tržištu, od kojih su najveći Intelsat s tržišnim udjelom od [20 – 30] % i Panasonic s tržišnim udjelom od [20 – 30] %.

(28) Osim toga, Komisija napominje da se čini da tržišni udjeli imaju ograničenu dokaznu vrijednost na tržištu u nastajanju kao što je tržište pružanja širokopojasnih usluga tijekom leta klijentima iz područja komercijalnog zrakoplovstva, posebno u EGP-u, u kojem je stopa raširenosti usluga povezivosti tijekom leta relativno niska jer promjenjive potrebe putnika i sve bolja konkurentska ponuda stalno mijenjaju ključne parametre tržišnog natjecanja. Komisija smatra da se na temelju rezultata istraživanja tržišta čini da se potražnja zračnih prijevoznika znatno razlikuje i da stranke nemaju posebne konkurentne prednosti za određeni skup ključnih parametara tržišnog natjecanja koje bi ih razlikovale od konkurenata.

(29) Kad je riječ o potencijalnim konkurentnim prednostima stranaka u pogledu vertikalne integracije, ponude pojasa Ka i širokog raspona certifikata, u drugoj fazi istraživanja tržišta razjašnjeno je sljedeće:

i. Vertikalna integracija nije potrebna za učinkovito tržišno natjecanje, posebno s obzirom na višak ponude satelitskog kapaciteta danas i sljedećih godina, koji je zamjenjiv u različitim slučajevima upotrebe / industrijskim segmentima. Osim toga, pružatelji usluga povezivosti tijekom leta mogu se uspješno natjecati i dobiti natječaje iznajmljivanjem kapaciteta, a nekoliko pružatelja usluga povezivosti tijekom leta, uključujući Viasat i Intelsat (koji su vertikalno integrirani), uspješno je izgradilo svoje poslovanje na temelju iznajmljenog kapaciteta.

ii. Ponuda usluga povezivosti tijekom leta upotrebom pojasa Ka nije potrebna za učinkovito tržišno natjecanje. Ne postoji nedvosmislena tehnička ili izvedbena prednost pojasa Ka nad pojasom Ku. Obje frekvencije imaju različite koristi i nedostatke sa stajališta zračnih prijevoznika, ali sa stajališta putnika nude slične rezultate.

iii. Posjedovanje širokog raspona certifikata nije nužno za učinkovito tržišno natjecanje. Iako mnogi zračni prijevoznici cijene postojeće certifikate pri raspisivanju natječaja, certifikati za ugradnju i naknadnu opremu nisu preduvjet za podnošenje ponuda za ugovore za povezivost tijekom leta ni njihovo dobivanje, ako se ponuditelj obveže da će ih podnijeti ili odredi točan vremenski rok do kad će ih podnijeti.

(30) *Drugo*, nakon transakcije ostaje dovoljan broj vjerodostojnih konkurenata. Komisija napominje da su glavni klijenti stranaka u EGP-u veliki komercijalni zračni prijevoznici, od kojih većina primjenjuje pristup upotrebe više izvora. Na temelju rezultata istraživanja tržišta Komisija je za potrebe ocjene transakcije zaključila da su Intelsat, Panasonic i Anuvu vjerodostojna alternativa subjektu nastalom koncentracijom nakon transakcije. Osim toga, poduzetnik SpaceX počeo se natjecati za ugovore za pružanje usluga povezivosti tijekom leta te je od svojeg ulaska na tržište 2022. već dobio komercijalne ugovore za povezivost tijekom leta sa šest zračnih prijevoznika. Iako danas nije sigurno kada će poduzetnik SpaceX u potpunosti izvršiti te ugovore te može li se i u kojoj mjeri dodatno proširiti u pružanju usluga povezivosti tijekom leta u komercijalnom zrakoplovstvu, barem će izvršiti konkurentski pritisak na subjekt nastao koncentracijom u natječajima za pružanje usluga povezivosti tijekom leta nakon transakcije ili će možda biti vjerodostojna alternativa subjektu nastalom koncentracijom u sljedeće tri godine.

(31) *Treće*, tržište je u nastajanju, s nizom potencijalnih novih sudionika na tržištu. Posebno Europa postojećim konkurentima i novim sudionicima na tržištu pruža brojne mogućnosti za dodatnu ponudu povezivosti tijekom leta zračnim prijevoznicima sa sjedištem u Europi, posebno za kratke (europske) letove. Naime, stopa raširenosti zrakoplova kratkog doleta u Europi iznosi 24,4 %, u usporedbi sa 72,9 % u SAD-u, a gotovo svi zračni prijevoznici koji su odgovorili na Komisijino istraživanje tržišta očekuju da će se potražnja za uslugama povezivosti tijekom leta povećati u sljedeće tri godine. Operatori LEO-a i GEO-a ulažu u proširenje svojih kapaciteta na brojne načine, primjerice lansiranjem novih satelita ili sklapanjem partnerstava sa SSP-ovima koji se bave pružanjem usluga povezivosti tijekom leta (među ostalim u pogledu pružanja hibridnih rješenja za povezivost tijekom leta na temelju GEO-a/LEO-a). Brojni potencijalni novi sudionici javno su najavili namjeru ulaska na tržište. Komisija stoga smatra vjerojatnim da će u sljedeće tri godine doći barem do sklapanja partnerstava s potencijalnim novim sudionicima, ako ne i do njihova ulaska na tržište.

7.3. **Nije utvrđeno bitno ograničavanje učinkovitog tržišnog natjecanja zbog horizontalnih nekoordiniranih učinaka na tržištu pružanja usluga povezivosti tijekom leta klijentima iz područja poslovnog zrakoplovstva**

(32) Komisija u Odluci zaključuje da transakcija vjerojatno neće dovesti do bitnog ograničavanja učinkovitog tržišnog natjecanja zbog horizontalnih nekoordiniranih učinaka na globalnom tržištu pružanja usluga povezivosti tijekom leta klijentima iz područja poslovnog zrakoplovstva (i potencijalnom segmentu za velike poslovne zrakoplove), posebno zbog sljedećih razloga:

(33) *Prvo*, zajednički udio subjekta nastalog koncentracijom umjeren je. Brojni konkurenti i dalje imaju veće tržišne udjele, od kojih je najveći poduzetnik Iridium Communications s tržišnim udjelom od [40 – 50] % i Gogo Business Aviation s tržišnim udjelom od [30 – 40] %. Nadalje, na globalnoj razini tržišta pružanja širokopojasnih usluga tijekom leta velikim poslovnim zrakoplovima zajednički tržišni udio subjekta nastalog koncentracijom također bi ostao umjeren i iznosio [30 – 40] %. Subjekt nastao koncentracijom i dalje bi bio manji od poduzetnika Gogo, s tržišnim udjelom od [60 – 70] %.

(34) *Drugo*, nakon transakcije ostaje dovoljan broj ozbiljnih konkurenata, koji su vjerodostojna alternativa subjektu nastalom koncentracijom. Rezultat istraživanja tržišta potvrdio je da su konkurenti kao što su Iridium Communications, Gogo, SES (Luxstream), IDAIR, Intelsat (FlexExec), Smart Sky i SpaceX u tijesnom tržišnom natjecanju sa strankama.

(35) *Treće*, trenutačni negativni tržišni uvjeti za povezivost tijekom leta u komercijalnom zrakoplovstvu jednako vrijede i za usluge povezivosti tijekom leta u poslovnom zrakoplovstvu, među ostalim u pogledu konkurentne prednosti novih NGSO-ova/LEO-ova, kao što su niža latencija, veća gustoća i otpornost mreže, gotovo globalna pokrivenost i niži troškovi. Nadalje, tržište je vrlo dinamično i u budućnosti će se znatno promijeniti. Osim toga, očekuje se da će ukupan broj povezanih velikih poslovnih zrakoplova porasti s manje od 4 500 na kraju 2021. na više od 12 000 do 2031. Komisija stoga smatra vjerojatnim da će u sljedeće tri godine doći barem do sklapanja partnerstava s potencijalnim novim sudionicima, ako ne i do njihova ulaska na tržište.

7.4. **Zaključak**

(36) Stoga se u Odluci zaključuje da prijavljena koncentracija ne potiče ozbiljne sumnje u pogledu njezine spojivosti s unutarnjim tržištem.

8. **ZAKLJUČAK**

(37) U priloženoj Odluci zaključuje se da predložena koncentracija ne bi bitno ograničila učinkovito tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu ili njegovu velikom dijelu.

(38) Stoga se u Odluci predlaže da se transakcija ocijeni spojivom s unutarnjim tržištem, u skladu s člankom 2. stavkom 2. i člankom 8. stavkom 1. Uredbe o koncentracijama te člankom 57. Sporazuma o EGP-u.